

Basel-II: probleem of oplossing?

Drs. M.H. van der Kuil RI
marcel@iq-consulting.com

De bankwereld haalt nog wekelijks de voorpagina. In eerste instantie werd de 'kredietencrisis' min of meer genegeerd, maar nu is ondertussen duidelijk geworden dat de vermeende Amerikaanse 'kredietencrisis' is overgewaaid naar Europa. Er wordt dus volop gediscussieerd in de media over de oorzaken, de gevolgen en de oplossingen. De crisis lijkt in eerste instantie niet zomaar opgelost te kunnen worden, zoals blijkt uit de gang van zaken rondom de Northern Rock bank in Engeland, de recente drastische renteverlaging van de Federale Bank in Amerika en de internationale discussie rondom de kredietbeoordelingsbureaus. De financiële experts uit de academische wereld vallen ook over elkaar heen om de materie te ontrafelen. Wat is hierin de rol en betekenis van Basel-II?

In de Financial Times hebben onlangs twee financiële experts hun mening gegeven. Zo gaf professor Charles Goodhart van de London School of Economics aan dat Basel-II banken niet helpt om de kredietencrisis op te lossen. Het zou het anti-cyclisch gedrag van een bank juist in de hand werken, omdat er in moeilijke tijden extra kapitaal moet worden aangehouden en in goede tijden juist minder. En dan zou de behoefte aan extra kapitaal in een moeilijke periode de crisis alleen maar kunnen vergroten. Basel-II is in deze theorie dus onderdeel van het probleem.

Een reactie op deze theorie bleef niet lang uit. Professor William Chambers van de Boston

University stelt dat Basel-II juist het beste hulpmiddel biedt. Tenminste, als er in betere tijden voor wordt gezorgd dat het surplus kapitaal op een goede en goedkope manier wordt opgebouwd, zodat men tijdens crisis in eerste instantie zelfstandig maatregelen kan nemen voordat men om 'vijf voor twaalf' moet aankloppen bij de Centrale Bank. Basel-II is in deze theorie dus onderdeel van de oplossing. Stellen dat regels slecht zijn is te makkelijk, maar zomaar stellen dat banken extra kapitaal moeten aanhouden is ook wat kort door de bocht. Het is een beetje speculeren hoe aandeelhouders tegen Basel-II aankijken, omdat deze wetgeving verlies van aandeelhouderswaarde kan betekenen op de korte termijn. Dit omdat men kapitaal apart moet houden. Aan de andere kant zal zelfs de meest kortzichtige aandeelhouder waarden dat 'zijn' bank kan groeien in tijden dat veel andere krimpen. De kunst is door middel van Basel-II de juiste hoeveelheid kapitaal te bepalen, en dit daarbij zo veel mogelijk op basis van eigen kracht en expertise te doen. Wie deze kunst beheerst, kan aandeelhouders tevreden stellen en andere maatschappelijke stakeholders het meeste perspectief bieden.

De effecten van de Amerikaanse kredietencrisis lijken vreemd genoeg het sterkst te zijn in Europa, sterker dan in de VS zelf of de rest van de wereld. Zo merkt men in het Verre Oosten droogjes op dat men niet verwacht dat de crisis de huidige gemiddelde economische groei van circa zeven procent in de regio zal aantasten. Dit fenomeen lijkt aan te geven dat de Europese en Amerikaanse economie (te) sterk verweven zijn. Meer transparantie is volgens de meeste experts ook een absolute noodzaak. Basel-II is mogelijk niet het best denkbare middel, maar zal per 1 januari aanstaande voor veel banken wel het best bruikbare middel zijn om het niveau van transparantie te verhogen. •

***'Stellen dat regels slecht zijn
is makkelijk, maar stellen dat banken
extra kapitaal moeten aanhouden
is ook kort door de bocht.'***